

IV

(Tájékoztatók)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL ÉS SZERVEITŐL SZÁRMAZÓ
TÁJÉKOZTATÁSOK

TANÁCS

A Tanács következtetései az „Európai Kutatási térség 2020-as jövőképének” meghatározásáról

(2009/C 25/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

1. EMLÉKEZTET:

- az Európai Kutatási Térség (EKT) létrehozásáról szóló, 2000. június 15-i állásfoglalására ⁽¹⁾, amely az Európai Tanács 2000. március 23–24-én, Lisszabonban tartott ülésének elnökségi következtetései nyomán született, mely ülésen az Európai Unió elfogadta a lisszaboni stratégiát azzal a céllal, hogy a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává váljon,
- az Európai Tanács 2005. március 22–23-i ülésének következtetései, amely ülésen – különös hangsúlyt helyezve a tudásra, az innovációra és a humán tőke kiaknázására – megerősítették a lisszaboni stratégiát,
- a Bizottság által 2007. április 4-én elfogadott „Zöld könyv – Európai Kutatási Térség: új perspektívák” című dokumentumra, amely több kiemelt célkitűzést javasolt az EKT elmélyítése és kiszélesítése érdekében, hogy az teljes mértékben elő tudja segíteni a megújult lisszaboni stratégiát,
- az Európai Tanács 2008. március 13–14-i ülésének következtetései, amelyek a tudás szabad mozgásának útjában álló akadályok felszámolása érdekében az úgynevezett „ötödik szabadság” megteremtésére szólítottak fel,
- az európai tudomány és technológia jövőjéről szóló, 2007. november 23-i következtetései, amelyek a kutatás köz- és magánfinanszírozásának fokozására, valamint a kutatás emberi erőforrásainak növelésére szólítottak fel,

– az Európai Kutatási Térség teljes megvalósításához vezető „ljubljanai folyamat” elindításáról szóló, 2008. május 30-i következtetései, amelyek az EKT fokozott irányításának kialakítását célozzák, és amelyek különösen hangsúlyozták, hogy a lisszaboni stratégia céljai alapján ki kell dolgozni az EKT hosszú távú jövőképét,

– az „Európai gazdasági helyreállítási terv a növekedésért és a foglalkoztatásért” című, 2008. november 26-i bizottsági közleményre, amely elsősorban a tudásalapú gazdaság támogatását célzó intézkedéseket javasol, ideértve a kutatásigényes KKV-ket is, amelyeket a jelenlegi pénzügyi válság különösen fenyeget;

2. ARRA ÖSZTÖNZI a Közösséget és a tagállamokat, hogy a nemzeti politikák és a közösségi politika kölcsönös összhangjának biztosítása érdekében még inkább hangsúlyozzák az össze kutatási és technológiafejlesztési tevékenységeiket;

3. ISMÉTELTEN MEGERŐSÍTI a tudományos és technológiai bázisok Európa-szerte történő megerősítésének, valamint annak fontosságát, hogy Európa a fenntartható fejlődés – és a környezetvédelem – érdekében és az európai polgárok igényeinek kielégítésével fejlessze a versenyképességét azáltal, hogy létrehozza az Európai Kutatási Térséget (EKT), amelyben a kutatók, a tudományos ismeret és a technológia szabadon áramlik;

4. HANGSÚLYOZZA, hogy az EKT-ban folyó koordinációs és együttműködési tevékenységek önkéntes alapon szerveződnek, és megvalósításuk a „változó geometriának” megfelelően, a Közösség és a tagállamok szoros együttműködésével történik, a kutatási és technológiafejlesztési keretprogramhoz társult országok megfelelő bevonásával és kellő figyelemmel a szubszidiaritás elvére;

⁽¹⁾ HL C 205., 2000.7.17., 1. o.

5. EMLÉKEZTET, hogy a kutatási és technológiafejlesztési keretprogram mellett különböző további európai szintű kezdeményezések is léteznek, mint például az EUREKA és a COST, amelyek továbbra is alapvető fontossággal bírnak az együttműködés igazi szellemének megteremtése tekintetében; Emellett Európában számos olyan magas szintű kutatási intézmény létezik – ideértve a kormányközi kutatási szervezeteket és laboratóriumokat is ⁽¹⁾ –, amelyek hozzájárulnak az európai kutatás világszintű elismeréséhez;
6. EMLÉKEZTET arra, hogy a közösségi szabadság a szellemi tulajdonjogok működőképes – az Unió által fokozatosan életbe léptetett – keretének fontos részét képezné, továbbá hogy az Európai Innovációs és Technológiai Intézetnek (EIT), valamint jövőbeli tudományos és innovációs társulásainak kulcsfontosságú szerepet kell betöltenie abban, hogy a kutatást, az innovációt és az oktatást Európa-szerte közelebb hozza egymáshoz;
7. ÚJÓLAG MEGERŐSÍTI, hogy az EKT a növekedést és foglalkoztatást célzó lisszaboni stratégia egyik központi eleme, és HANGSÚLYOZZA, hogy biztosítani kell, hogy az EKT teljes mértékben működőképes legyen és teljes mértékben hozzájáruljon a kutatás, az innováció és az oktatás „tudásháromszögéhez”, amely egyrészt Európa nemzetközi versenyképességének és fenntartható fejlődésének motorja, másrészt alapja azon ambícióinak, hogy a világ egyik vezető tudásalapú gazdaságává és társadalmává váljon;
8. ezzel összefüggésben ÚGY ÍTÉLI meg, hogy a kutatás terén a növekvő világverseny és a globális társadalmi kihívások megjelenése az EKT teljes megvalósításának felgyorsítására szólít fel, ideértve az EKT külső dimenzióját is;
9. JÓVÁHAGYJA a mellékelt „Az EKT 2020-as jövőképe” című dokumentumot, amelynek kidolgozására a tagállamok és a Bizottság partnerségében, a ljubljanai folyamat első szakaszának keretében került sor;
10. FELKÉRI a tagállamokat és a Bizottságot, hogy az érintettek és általában a társadalom körében széles körben terjesszék ezt a közös jövőképet, politikáikat és fellépéseiket mielőbb összpontosítsák annak megvalósítására, majd ezt követően a ljubljanai folyamat részeként vitassák meg, tegyék naprakésszé és mélyítsék el e jövőképet;
11. FELKÉRI a tagállamokat és a Bizottságot, hogy a lisszaboni stratégia 2010 utáni jövője mérlegelésekor vegyék figyelembe e jövőképet;
12. FELKÉRI a jövőbeli elnökségeket hogy az EKT jövőbeli irányítására vonatkozó javaslataik megfogalmazásakor vegyék figyelembe e jövőképet és lehetséges továbbfejlesztését, valamint HANGSÚLYOZZA, hogy az EKT-kezdeményezések kezelése során teljes mértékben ki kell használni a meglévő koordinációs struktúrákban – így a CREST-ben – rejlő lehetőségeket;
13. FELKÉRI a Bizottságot, hogy 2009 vége előtt javasoljon nyomonkövetési mutatókat és értékelési kritériumokat az „EKT 2020-as jövőképeknek” megvalósítása terén elért eredmények méréséhez.

⁽¹⁾ Mint például az Európai Nukleáris Kutatási Szervezet (CERN), Európai Űrügynökség (ESA), Európai Szervezet a déli félteke csillagászati megfigyelésére (ESO), Európai Molekuláris Biológiai Laboratórium (EMBL) stb.

MELLÉKLET

„AZ EURÓPAI KUTATÁSI TÉRSÉG 2020-AS JÖVŐKÉPE”

2020-ra az EKT-n belül valamennyi szereplő teljes mértékben élvezheti az „ötödik szabadságot”: a kutatók mozgásának, valamint a tudás és a technológia terjedésének szabadságát. Az EKT vonzó feltételeket, valamint hatékony és eredményes irányítást biztosít az európai K+F-igényes ágazatokban végzett kutatáshoz, valamint az ezen ágazatokba való beruházáshoz. Jelentős hozzáadott értéket teremt azzal, hogy a tudomány terén erősíti az egészséges európai versenyt, ugyanakkor az együttműködés és a koordináció megfelelő szintjét is biztosítja. Igazodik a polgárok igényeihez és törekvéseihez, valamint hatékonyan hozzájárul Európa fenntartható fejlődéséhez és versenyképességéhez.

Az európai kutatási térség (EKT) biztos társadalmi alapokon áll, valamint folyamatosan igazodik a társadalom szükségleteihez és törekvéseihez a fenntartható fejlődés érdekében

Az európai közfinanszírozású tudományos és technológiai bázis – világszínvonalú, élvonalbeli kutatások révén – alapvető szerepet tölt be a polgárok és a vállalkozások szükségleteinek való megfelelésben.

A legfőbb kihívásokat a kutatásba történő köz- és magánberuházások magas szintje, valamint a Közösség, a tagállamok és a társult országok közötti, változó konfigurációjú, közös elképzelésekkel bíró, stratégiai partnerségek segítségével kezelik.

A kutatás a nemzeti és uniós politikák kidolgozásához is hozzájárul, továbbá elérhető, sokrétű és naprakész tudományos bizonyítékokat szolgáltat a döntéshozók számára.

Az EKT a tudományos és technológiai közösség és a társadalom közötti kölcsönös bizalmon és folyamatos párbeszédre alapul. A kutatás szabadsága teljes mértékben elismert. Az EKT-ben végzett kutatások tiszteletben tartják az EU etikai elveit, és támogatják demokratikus értékeit, valamint a tagállamok kultúráját és identitását.

Az EKT lehetővé teszi, hogy Európa összehangolt módon fejezze ki magát a nemzetközi fórumokon, valamint legfőbb nemzetközi partnereinél. A különböző szintű hatóságok együttesen mozdítják elő a K+F együttműködési tevékenységek közötti összhangot, és közös kezdeményezéseket dolgoznak ki, amelyek révén Európa vezető szerephez jut a globális kihívások kezelésében és a fenntartható fejlődés célkitűzéseinek elérésében.

Az EKT a kiválósághoz vezető európai út a kutatásban és az európai versenyképesség egyik fő mozgatóereje a globalizált világban

A kutatási, oktatási és innovációs rendszerek modernizációja együtt jár

A „tudásháromszögön” (oktatás, kutatás és innováció) belül minden szinten támogatják az erős kölcsönhatásokat az egyéni kutatóktól, a finanszírozási szervezeteken, az egyetemeken és a kutatási intézeteken keresztül a KKV-kig, és a multinacionális vállalatokig, amit a megfelelő európai mechanizmusok is támogatnak.

A hatóságok minden szinten az érintettek megfelelő bevonásával, együttesen tervezik meg a kutatási, oktatási és innovációs szakpolitikákat és programokat, amennyiben ez szükséges ezek eredményességének, hatékonyságának, továbbá a társadalom és a gazdaság számára jelentett értékének optimalizálása érdekében.

A tudomány és technológia emberi erőforrásainak biztosítása összhangban áll a kutatás köz- és magán szereplőinek igényeivel, és az EKT hozzájárul a tehetséges kutatók képzésére és kiegyensúlyozott cseréjére, valamint a munka és a magánélet kedvező egyensúlyának megerősítésére szolgáló megfelelő struktúrák kialakításához.

Az EKT megalapozza az európai versenyképesség fejlesztését ...

A vállalkozásokat az európai – különösen a K+F terén történő – innovációra és befektetésre ösztönzik. Az EKT-ben működő cégek élvezik az innovatív termékek és szolgáltatások egységes piaca, valamint a világszerte növekvő piacokra irányuló kiváló exportpotenciál előnyeit. E cégek a tudás egységes piaca – többek között a szellemi tulajdonjogok működőképese kerete – révén teljes mértékben kiaknázzák a nyitott innováció lehetőségeit.

Az EKT-ben a cégek – a fiatal, innovatív cégeket és a KKV-kat is ideértve – egyszerűen alakíthatnak ki kutatási partnerségeket a közfinanszírozású európai tudományos alappal, proaktív szabványkialakításon és összehangolt közbeszerzésen alapuló, vonzó keretfeltételeket élveznek, és így javul a hozzáférésük az innovatív ötletek, termékek és szolgáltatások gyorsan növekvő európai piacaihoz.

... és összehangolt támogatást nyújt a kiváló minőségű kutatásban részt vevő kutatók és kutatási intézmények számára

A hatóságok az EKT egészében – ha egyértelműen hozzáadott értékkel jár – koordinációra és együttműködésre alapozva elősegítik a világszínvonalú európai tudományos-technológiai kiválóságot. Ennek céljából – az EKT központi elemeit képező – nemzeti és regionális kutatási rendszerek, szakpolitikai célok, tájékoztatási és támogatási mechanizmusok és programok kerülnek kidolgozásra egyszerű és koherens módon.

A kutatási közfinanszírozás jelentős része az EKT egészére kiterjedő, a kutatás minőségén és jelentőségén alapuló nyílt versenyen keresztül érhető el, ezáltal a szükséges specializálódás és koncentráció fokozatosan optimális méretű kiválósági egységeket hoz létre, továbbá javul a kutatásfinanszírozás hatékonysága.

A közfinanszírozás széles teret enged az alulról jövő kreativitásnak és a kihívások kezelési megközelítéseiben megnyilvánuló egészséges sokféleségének. Ez az Európai Kutatási Tanács és a nemzeti finanszírozási szervezeteken keresztül támogatott, teljesen nyílt, nem irányított kutatást is magában foglalja, amely az Európai Unióban a nemzeti határokon belül és azokon átlépve, közvetlen pályázatokon keresztül érhető el az egyéni kutatók és a kutatócsoportok számára.

Ezzel egy időben az EU-n belül támogatást kap a tudományos-technológiai kapacitásfejlesztés is

Kutatási potenciálját teljes mértékben kihasználva Európa valamennyi országa és régiója saját erősségeire épít, ugyanakkor hozzáférést tart fenn vagy nyer Európa többi részének kiegészítő szaktudásához és tudományos-technológiai kapacitásaihoz is. Ez a kohéziós politika jelentős támogatásával történik, amelyet megfelelő transznacionális koordináció kísér a kapacitások Európában való optimális felhasználása érdekében.

A magas szintű kutatási intézmények változatos és gazdag palettája részeként az EKT fő kutatási infrastruktúrái világszinten is versenyképes alapon mozdítják elő a tudományos kiválóságot, adott esetben uniós szinten társfinanszírozásban részesülnek, és gyorsan alakítanak ki újabb, megosztott infrastruktúrákat. Ezen infrastruktúrák méltányos hozzáférést nyújtanak a világszínvonalú, modern kutatási létesítményekhez és technológiademonstrációs rendszerekhez.

Az EKT a párbeszéd, az információcsere és az együttműködés szabad és lehetőségekkel teli, zökkenőmentes, a világ felé nyitott területét nyújtja

Az EKT arra szolgál, hogy a tudás a nemzeti határokon keresztül szabadon terjedhessen. A hatóságok minden szinten közösen törekednek arra, hogy a harmadik országokkal való együttműködést kifelé tekintő szellemben, a kölcsönös érdekek, valamint a szellemi tulajdon megfelelő kezelése és védelme alapján folytassák. Az EKT a tudományos és technológiai tudás létrehozói, terjesztői és használói alkotta valamennyi fő globális hálózat középpontjában áll.

Közös keretek, iránymutatások és adott esetben jogszabályok segítik azon transznacionális piacok és hálózatok kiépítését és működését, amelyeken belül az EKT résztvevőinek lehetőségük nyílik az egymással való eredményes és hatékony együttműködésre.

Az EKT-n belül a kutatási intézmények stratégiai, pénzügyi és igazgatási autonómiával rendelkeznek a tartós, Európán belüli és azon túli partnerségek és szövetségek kialakításához, és az üzleti szférával és egyéb szereplőkkel való hatékony együttműködéshez. Ezt az együttműködést a szerződéses kutatás egységes, nyitott piaca, és a szellemi tulajdon kezelésére vonatkozó megfelelő iránymutatás is elősegíti.

A résztvevők nagy teljesítményű, interoperábilis információs rendszerekkel (többek között nyílt hozzáféréssel) képesek az EKT területén a tudáshoz hozzáférni, azt kezelni és megosztani.

Az európai kutatási intézetek – egy olyan egységes munkaerőpiac keretében, amely minimális pénzügyi és igazgatási akadályok mellett lehetővé teszi az országok és ágazatok közötti mobilitást – vonzó munkafeltételeket kínálnak a világ valamennyi részéről érkező férfi és női kutatóknak egyaránt.